

1. Syfte

Syftet med modulen är att träna på och tillsammans i gruppen reflektera över samtal om döden med patienter som har kort tid kvar, eller motsvarande samtal med deras närstående.

I dessa samtal kan frågan om behandlingsbegränsningar bli aktuell och för vissa kurser efterfrågas träning i det. Men i grundkonceptet har vi valt att rikta in träningen på samtal om den nära förestående döden.

Vilka möjligheter, risker och utmaningar ligger i att använda ordet döden, istället för alla de omskrivningar som finns.

Det kan även vara möjligt att träna på samtal där doktorn tar farväl av en patient som kanske ska flyttas hem eller till hospice.

---

2. Innehåll

- Introduktion med två bilder
- Gemensam diskussion i helgrupp
- Träning i halvgrupp

---

3. Start

”Vi har nu kommit till det sista momentet i kursen. Det handlar om samtal med patienter som har snart ska dö. Här kan frågor om behandlingsbegränsningar bli aktuella men vi har valt att fokusera på hur man pratar om döden överhuvudtaget.”

Bild 24 – Ordet att benämna döden

Visa bilden och prata under tiden.

”Döden väcker förstärka starka känslor hos de flesta människor. Och tanken på att prata om döden kan vara en stor utmaning för både patient och läkare, särskilt när det är kort tid kvar. Det är lätt hänt att den lägger sig som ett hindrande moln mellan dem.

På ena sidan finns patienten med allt det han eller hon brottas med. Undrar kanske hur långt det är kvar? Vad som ska hända? Gör det ont att dö? Är det otäckt? Sörjer allt som går förlorat.

Eller längtar efter döden som en befrielse. Eller kanske allt ihop blandat.

Det är lätt att den ensamhet som redan svår sjukdom kan skapa förstärks i dödens närhet med den osäkerhet som uppstår om vad som ska hända och vad som går att prata om.

På andra sidan finns läkaren som brottas med sitt. Vad förstår patienten? Vad borde jag säga? Hur tydlig ska jag vara? Vad händer om jag säger som det är? Klarar patienten det? Och klarar jag själv av ett sådant samtal.”

”Ja, vad säger ni om den här situationen?”

Hur ska man uttrycka sig? Ska man använda ordet döden eller några av alla de omskrivningar som finns? Ska doktorn öht ta upp ämnet på eget initiativ? Finns det några vinster med det? Risker?

Vad tänker ni om detta?

2+2 först eller fånga reflektioner direkt i helgrupp.

Kommentera och summera som övergång till bild 2.

Bild 25 - orDet

Visa bilden och prata under tiden.

”Det finns alltså ett antal saker som talar för att det är viktigt att patienten och/eller de anhöriga är klara över läget och hur kort tid det kan vara kvar.”

Gå igenom punkterna i korthet.

Om de två sista punkterna kan man säga något i stil med:

”Behandlingsbegränsningar går vi inte in konkret på här. Men ibland kan det vara så att om man lyckas prata om döden kan det också bli en naturlig övergång till att ta upp behandlingsbegränsningar.

Man behöver också säga något om att den här typen av samtal kan bli väldigt olika om det sker akut eller i slutet av ett sjukdomsförlopp.”

”Några tankar eller frågor innan vi går och tränar

Vi ses igen kl xx.”